

TEMA 10- RELACIONES ECONOMICAS CO EXTERIOR

Analizar a evolución do sector exterior na economía española

I. EVOLUCION DAS RELACIONES ECONOMICAS CO EXTERIOR. A BALANZA DE PAGAMENTOS

A Balanza de pagamentos rexistra dun xeito sistemático as relacións económicas entre residentes dun país e o resto do mundo. É unha fonte estatística básica. Directrices do manual de Balanza de Pagamentos do FMI (5ª edición).

OPERACIONES CORRENTES

X e M de mercaderías e servicios, rendas de capital e traballo e transferencias correntes internacionais.

Saldo corrente positivo: Gasto en C e I < Renda disponible → *capacidade financiamento*
Saldo corrente negativo: Gasto en C e I > Renda disponible → *necesidade financiamento*

Dos 41 anos comprendidos entre 1964 e 2004 en 28 o saldo corrente é negativo:

1. Comercial (mercadorías): Sempre (-). Con tendencia a diminuir ata 2000. Posteriormente crecente e preocupante déficit.

2. Rendas factoriais: (-) por ser receptor neto de capitais exteriores, especialmente ca liberalización dos movementos de capitais

3. Servicios. Sempre + especialmente por turismo e a pesar de empeorar cultura e ocio, transportes, servicios a empresas e royalties

-Ata 79: turismo compensa 70% déficit comercial (d.c.).

-80-95: acada 90% d.c.: límites do modelo turístico e expansión do d.c.

-Dende 96 medra capacidade para compensar d.c. por aumento do turismo e diminución do d.c.

4. Transferencias: Compensadora. 64-98. Sempre + 20% do d.c.

-Ata 85 remesas de traballadores emigrantes en Europa

-Dende 86 FEOGA-Garantía e FSE

OPERACIONES DE CAPITAL

Conta de Capital¹: Tamén compensadora, case exclusivamente por transferencias de capital Fondo de Cohesión, FEDER e FEOGA-Orientación. 94-98 30 do d.c.

OPERACIONES FINANCEIRAS

Cambios na posición acreedora ou deudora de España verbo do exterior como necesidade de fianciar as operacións da conta corrente e/ou de capital e decisións autónomas de diversos axentes.

-80-86: movementos reducidos debido a pouca liberalización dos movementos financeiros e conta corrente + 84-86.

-87-91: forte entrada de capitais e estancamiento das saídas: elevado tipo interese para manter tipo cambio sobrevalorado (SME) d.c con necesidade financiamento investimentos directos por maior estabilidade económica

92-98: Producense unha liberalización das operacións de capital, incluidas as de C/P .Producense maiores fluxos que son mais voláteis e especulativos. ¿control a determinados flujos de capital?

II. DEFICIT COMERCIAL

-¿Qué explica o elevado déficit, especialmente finais oitenta/principio noventa?

Demanda interna, tipo de cambio real e tipo de cambio efectivo real, política monetaria restrictiva e política fiscal expansiva, desaparición do sistema protecciónista vixente ata entrada CEE

-¿Cómo se consegue manter un déficit tan elevado sen grandes problemas de solvencia e liquidez?

Entrada de capital a longo prazo, non volátil e especulativo.

¹ Ata a metodoloxía introducida en 1993 aparecen na balanza corrente e posteriormente na balanza de capital. Inclue tanto transferencia de capital como ingresos e pagamentos procedentes da compravenda de activos inmateriais (marcas, patentes, deseños industriais) e activos non producidos (terrás, subsuelo).

III. O DESEQUILIBRIO EXTERIOR DENDE UNHA PERSPECTIVA MACROECONÓMICA OU DE DESEQUILIBRIOS INTERNOS

- Crecemento dos prezos (funcionamento dos mercados)
- Mercado de traballo. Influido pola evolución dos salarios reais, costes laborais unitarios e productividade.
- Rendabilidade relativa
- Características das empresas
- Dotación de capital fixo e outros como recursos naturais e sociais
- Capacidade para innovar
- Especialización productiva

-Déficit público e insuficiencia de aforro ($saldo\ por\ conta\ corrente = s - i + ingresos\ publicos - gastos\ publicos$), 1974-80; 1981-85; 1986-94; 1995-1997

-Factores externos que levan a unha perda na relación real de intercambio (Prezos das X e M) pola crise enerxética e as devaluacións.

IV. CORRECCION DO DESEQUILIBRIO POR CONTA CORRENTE

-Endebedamento externo ou reducción reservas

-Devaluacións: Tipo de cambio nominal (1959-95 12 devaluacións; as últimas 1992, 1993 e 1995) Alivio transitorio tipo de cambio real apreciase por diferencial inflación

-Contención gasto: contención consumo e inversión internos- PACTOS MONCLOA, PLAN CONVERXENCIA 1992
Descartamos o Arancel importación como instrumento (reduciuse e non existe na UE- 70% comercio)
(incrementan desemprego e reducen crecemento económico)

V. SECTOR EXTERIOR, UNION MONETARIA E RESTRICCIONS

Renuncia axustes tipo de cambio nominal e a política monetaria (instrumentos moi utilizados no pasado

Si ben todo queda amortiguado porque as relacións económicas concentránse cos países que teñen a mesma moeda → prestar maior atención a TCER (estabilidade macroeconómica)e funcionamento dos mercados,

VI. APERTURA EXTERIOR

Con anterioridade o Plano de estabilización do 59 a máxima apertura rexistrase en 1892 -1906. O proceso iniciado en 1959 remata cunha completa integración nunha área económica e monetaria internacional moi amplia (UE).

1. Integración en organismos de cooperación económica internacional (FMI e BM, 1958; OECE, 1959; GATT, 1963 e CEE, 1986)

2. Apertura nas relacións comerciais:

Réxime de librecomercio. En 1960 o 60% das M están sometidas a restriccions cuantitativas (bilateral de estado) en 1973 so o 40 %. Actualmente so a textil, agrícola, carbón e aceiro.

Descenso gradual da protección do 16,5 o 1 %: Reducción dos areanceis cas roldas do GATT Kennedy (64-67) e Tokio (77- 78); A nivel de países europeos maior liberalización por Acordo Preferencial de 1970 e EFTA (1979) con reduccións que oscilan entre o 25 e 60%; mais ca integración na CEE (8% antes de entrar)

3. Apertura financeira: Paso de prohibir entrada e saída de capitais (Lei de delitos monetarios de 1938) a fomentar a entrada de capitais a longo prazo para incentivar o desenvolvemento. Nova Lei en 1979 (de control de cambios) que se ben inicialmente so permitía entrada de capitais a longo prazo, progresivamente vanse ampliando e flexibilizando as operacións expresamente permitidas. En febreiro de 1992 libre circulación de capitais.

4. Búsqueda de lazos monetarios estables: Paso de tipos de cambio multiples e arbitrarios da peseta, o marxe dos mecanismos de cooperación monetaria internacional, a estar na área Euro e participar na creación da nova moeda.

VII. AS RELACIÓNS COMERCIAIS E FINANCEIRAS

COMERCIO

X+M/PIB = 0,18 mediados sesenta e 0,43 en 1997

taxa de crecemento das X > taxa de crecemento das M. → X/M = 0,41 (sesenta) e 0,85 (1997)

Maior participación nas exportación mundiais (0,54 % -1964 → 1,9%-1997)

As X amosan unha relación positiva ca renda dos países compradores (elasticidade 1,8-2,2) e negativa co prezo relativo dos bens a exportar verbo dos bens substitutos en mercados internacionais (-1). Tamén efecto absorción que ten a demanda interna sobre os excedentes exportables das empresas.

As M teñen unha relación positiva ca renda (elasticidade 1,6-1,8) e negativa co prezo relativo dos bens a importar verbo dos bens substitutos no mercado nacional (<-1) → limitada sustentabilidade ca oferta nacional e comercio intraindustrial.

69% e das X e 65 % das M a UE

Saldo comercial relativo (Proporción do saldo comercial dun sector verbo do seu comercio) e *Índice de contribución ó saldo* (Desviación do saldo relativo do sector verbo do saldo medio da economía): vantaxe en sectores tradicionais -capítulo industria. Desventaxe comparativa creciente en sectores intensivos en tecnoloxía. Melloran a sua posición negativa industrias de derivados da química industrial. Posuen vantaxe comparativa crecente cerámica, vidrio, maquinaria para metales e automóvil. Cambio de especialización en recursos naturais e man de obra a aqueles que permiten unhas maiores vendas pero existe unha menor presencia de sectores intensivos en consumo tecnolóxico e prácticas complexas de competencia -capítulo industria.

Comercio intraindustrial: Intercambio mutuo de variedades de un mismo producto7 os sectores exportadores e os sustitutivos de importacións non difiren significativamente entre si tendo como factores explicativos a existencia de economías de escala (abastecemento dunha demanda amplia dende un mesmo punto de producción) e prácticas de diferenciación de variedades. O Índice de comercio intraindustrial pasa do 46% (1970) o 62% (mediados oitenta). Na actualidade 65 %: inferior os países centrais da UE pero proximo o resto e OCDE.

INVESTIMENTOS

Importancia cuantitativa da continua recepción de fondos de investimento: (89-93) representan o 14 % dos fondos recibidos na UE e o 11 da OCDE.

Cualitativamente contribue o proceso de crecemento e internacionalización explicando cambio nas vantaxes comerciais.

Factores explicativos: mercado nacional; favorable marco internacional; taxa inflación (inestabilidade económica) ; conflictividade social e relación entre custes laborais, formación da man de obra e productividade laboral.

Destinada a industria (química, alimentación e vehículos a motor), en menor medida ainda que crecente á servicos (banca, seguros, comercio).

40% procede de F, D, e NL. EE.UU o 7% .

Os investimentos de España no exterior foron moi reducido (1% da OCDE) e moito menores cos recibidos ata a década dos noventa (2,8% en 1997): Distinta composición que a dos investimentos recibidos (Banca, seguros, comercio, comunicacións, turismo e enerxía).

Fundamentalmente dirixida a UE (40%) pero algúns anos maior protagonismo de latinoamérica (44%).